

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 6. Didacus Boroa ad Tapensis provinciæ colonias trans Igaïm positas
pergit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

remoto nemore defunctum fuisse. Hoc audito excanduit Pater, quod ante ejus mortem non se monuisset; & instinctu, ut putatum est, divino, inter irati animi signa, ad mortuum illum velle se ire elata voce profert; cui emissarius, frustra ibis, o Pater, nam non tantum mortuum, sed etiam sepultum reperies. Ivit tamen Suarius ad designatum locum, quod cum pervenisset, quasi exploraturus num vocem aliquam perciperet, sepulchro aurem admoveat. Mirum dictu: ex ipso sepulchro levissimum quiritatum audit, quasi hominis deficientibus jam plane viribus tenuissimè suspirantis. Quare Suarius per se, & per alios, superpositos lapides amovens (nam in ea regione, quod solum petrosum sit, humana cadavera injectis lapidibus sepeliuntur) avidissimè pereunctatur, num vivat? Respondentem te adhuc vivere, interrogat: num approbatis Fidei Christianæ Mysteriis, delictorum suorum poenitens, hæres regni Dei per Baptismum effici velit? Affirmanti Baptismum confert: quo accepto vivere desinens, ad Cælos, ut spes est, evolavit: tanto optimi Patris gaudio, quantum nullis verbis nemo queat exprimere. Difficilis erat ex Sancti Joachimi ad Jesu-Marianum oppidum, trans ipsos Tapenses montes positum, via, quam ut perviam faceret Christophorus Arenas, per intacta nemora, deturbatis arboribus, & impervia saxeta, pedetentim toto nisu colluctationeque corporis incedens, inter saxa ingentem thesaurum invenit; infantem scilicet in ramali solitariaque casa cum morte colluctantem: quæ baptizata, iter prosequutus, ad Divi Joachimi coloniam pervenit, ubi aliquamdiu Joannem Suarium, defectu Socii immenso prope labori succumbentem, peste grassante, juvit. Uno eorum in oppido remanente, per vices omnia circum loca exploratum ibant, Baptismum moribundis conferentes, æternum utique perituris, nã Deus Optimus Maximus utrique Socio vires laboribus pares suffecisset.

Sepulchro baptizatus.

Iter apertum

EX Sancti Joachimi coloniã transmissis Tapensibus montibus, post bidui iter, Jesu-Marianum oppidum, superiori anno inceptum, Provincialis tenuit, Petri Molæ & Christophori Arenæ laboribus clarissimum. Mille Barbarorum familias in album retulerant, cum pestis coloniam hanc invadens, plerosque novos incolas dispalavit; ad quos indagandos juvandosque Petrus Mola profectus, primo statim die febricitare cœpit; quo morbo non obstante iter continuans, sub dio & humi in madidâ veste cubans (nam aliquoties in obvios fluvios lapsus fuerat) æger ipse salutem æternam infusus salutaribus aquis plurimis mortalibus peperit. In alterâ viginti-quatuor dierum excursionè Christophorus Arenas per eandem fermè arumnas quotidie magnum ægrorum numerum collato Baptismo ad cælos transmissit. Barbaris mulierem ad sepulchrum efferentibus occurrens, Deo plenus, Sandapilæ admotâ aure, & excepto tenuissimo sibilo, jussit eam evolvi, interrogataque, num nostris mysteriis credens baptizari vellet, respondit id maximè se velle: recepto igitur Baptismo, verè vivere in terris desit, & ut spes est, in cælis cœpit. Ethnicis eam ab Christophoro Arenâ vitæ redditam fuisse credidere, sed ego sine gravi examine, miraculorum haud temerarius assertor, rem in medio relinquo: nam cum mos sit inter hos Barbaros, populares suos, antequam animam exhalent, pro mortuis deslere, & quandoque efferre, quamvis multorum Sociorum mores ab talibus signis patrandis non abhorreant, haud ausim tamen ejusmodi eventa pro miraculis venditare. Miraculum certè fuit in tantâ temporum iniquitate, ab duobus Sociis domi forisque mille & trecentos infantes, necnon mille & sexcentos adultæ ætatis homines, sacro ritu fuisse lotos. Secundo ab Jesu-Marianâ coloniã lapide locus erat novo oppido destinatus, ad quem aliquot centenæ familiaris concurrerant, unum de Societate sibi concedi summis votis postulantes. Ad id procurandum Caraichure Ethnicus ab popularibus suis ad Provinciale missus, quinquaginta leucis obviã procedens, non destitit causam suam agere, donec tandem Provincialis motus constantiã hominis, evocato Augustino Contreras, fundamenta novi oppidi jaceret, sub Divi Christophori tutelâ futuri, & tantam prosperitatem sub ipsius initiis habituri, quantam nulla fermè alia colonia habuerat. Nam sesquiennali spatio novæ foundationi quatuor mille & sexcenta capita nomen de-

CAPUT VI.

Didacus Boroa ad Tapensis Provincie colonias trans Igaim positas pergit.

Mille familia reducitæ.

Barbara mulier in Sandapilâ baptizata.

Bis mille & nongentia capita baptizata.

Sancti Christophori colonia missa.

Quater mille & sexcenti viri.

dère. Carachure primus popularium Baptismum meruit, ceteris in sequentes menses dilatis. Trans Igaim etiam feliciter surgebat Sanctæ Annæ colonia, octingentis familiis conspicua, quas Ignatio Martinio ad Chiriguanas profecto Emmanuël Bertot magnis augmentis rexit, quæ augmenta ad hunc & sequentes annos pertinentia sigillatim non recensero, quod authentici codices nuper conflagrantes constat tamen ab ejus origine hæcenus ex eâ gente per Societatis homines quinquies mille & quingenta capita per primum Sacramentum Christo asserta fuisse. Grassante peste Emmanuël Bertot ad ægros per bajulos ferebatur, infirmâ manu baptismum & alia Sacramenta conferens; nam solus numerosum oppidum procurabat, nec aliunde sperare poterat auxiliarem Socium, quod ferme singuli in singulis oppidis versantes multiplicitate operum pænè obruerentur. Quid facitis, Europæi Academici, bibliothecas diu noctuque evoluentes, operam & oleum perdendo, dum nos tantam operarum inopiam quotidie lugemus?

Quinquies mille & quingenta capita sacro Fonte immersa.

CAPUT VII.

Didacus Boroa oppida Tapentis Provinciae cis Igaim posita perspicit.

Mille & septingenti & sexaginta novem ritè loti.

Item ferme septingenti.

Item mille & nonaginta quatuor.

Nonon quadringenti & septuaginta. Et sexcenti & sexaginta septem.

Item mille ducenti & quadraginta novem.

Nonon septingenti & undecim.

EX Sanctæ Annæ statione Provincialis Igaim transmittens, Araricanam Nativitati Beatæ Virginis dicatam coloniam, eodem die tenuit, cui regendæ Petro Alvares in Peruviam profecto successerat Paulus Bennavidius: unde jure merito Araricani dicere possunt: Petrus & Paulus legem tuam docuerunt nos, Domine. Quorum utriusque maximè operâ ducenti & sexaginta-novem supra mille infantes, & quingenti ferme adulti, longè pluribus in Catechumenorum album relatis, Baptismum suscipientes, hoc anno Christianis nominibus insigniti sunt. Paucis milliaribus Araricâ abest Divorum Cosmæ & Damiani oppidum, hujus anni partus, sed præcedenti ab Valquio Provinciali conceptus. Mense Januario ineunte, hunc locum occupavit Adrianus Formosus Neapolitanus, qui mille familias Ethnicorum ex vicinis nemoribus mirabili felicitate reduxit: ex quibus nongentos atque duodecim ex omni ætate baptizavit. Is ad villam evocatus moribundæ mulieri Baptismum collaturus, in has voces erupit. O, si equus in oppido esset, quo vectus periclitanti quàm citissimè auxilium conferre possem! quo dicto, domo egressus, occurrit duobus adolescentibus, equum ex alio oppido advehentibus: quo consensu, præcipiti cursu ad ægram volavit, animam jam vix recipientem: quâ baptizatâ, in laudes misericentis Dei multis verbis excurrit; non enim dubium erat, sine Baptismate eam mulierem emigraturam, ni copia equi superstitet. Inde non longè aberat Sancti Michaëlis colonia, ubi Christophorus Mendoça & Michaël Gomez præter jam baptizatos, baptizandosve mille & nonaginta-quatuor adultos, necnon quadringentos & septuaginta-duos infantes, sacro Fonte immersere. In vicinâ Sancti Josephi sede Josephus Cataldinus quadringentos ferme proventæ ætatis homines, & ducentos sexaginta-septem infantes, solus ipse Christianos fecit. Ibidem puer septennis patrem suum pellicis amoribus obnoxium non desistebat monere, ut se pessimis vinculis extricaret: sed homo ferox ab puero se objurgari non patiens, irâ & indignatione correptus, ut se ab importuno monitore eximeret, non semel pro cibo venenosam radicem obtulit. Sed puer, seposito veneno, patrem non desisteat rogare, ne viam perditionis capesseret. Constantiæ in tantilla ætate primum fuit de parente triumphasse, qui tandem innocenti censori dans manus, pellicem alteri Indo nuptui tradidit. Sancti Thomæ oppidum Ludovicus Ernotius pergebat regere, operâ Emmanuëlis Bertorii subinde adjutus, magno animarum proventu: nam hoc anno mille & ducenti & quadraginta-novem adulti, præter septingentos & undecim infantes, baptizati sunt, & supererant longè plures Ethnici Catechumenique, idem sibi beneficium conferri postulantes. Felix hic fuit adolescentis exitus, amore patriorum morum ab aspectu Sociorum nostrorum fugientis, diligentissimeque intendentis, ne in Christianæ Catecheseos calles aliquando incideret. Is lignum ingens super terram elatum escâ suppositâ ita libraverat, ut si quæ fera subtus incederet, deturbato levi retinaculo, eo cadente, opprimeretur. Interjecto verò tempore, ad locum insidiarum inadvertenter rediens, ligni casu ita ipse obrutus est, ut reliquo corpore contrito, solum caput & manus extarent: quarum nisu suffosâ humo, ab superposito pondere se

utrumque